Onafhankelijkheid NED. ANTILLEN

maart 1977

Diskussiestuk
Onderwijsvakbonden Nederlandse Antillen

Onafhankelijkheid

•

Onafhankelijkheid en onderwijs

•

Naar een nieuwe staatkundige struktuur voor de Antilliaanse Natie

”

We are trying to operate on nineteenth-century nationalism without the power that would make our demands feasible and in a world that makes our outlook irrational. We are at a stage of development through which we should have passed about 100 years ago; this is not mainly our fault. But we are responsible for the way in which we deal with our historical present, even if we are not, in a sense, responsible for our historical past.”

”

JOHN J. FIGUEROA,
professor of education,
University of the West Indies,
in: "Society, Schools and Progress in the West Indies"; 1971

INHOUD

HOOFDSTUK 1

Onafhankelijkheid

1. De onafhankelijke mens.
2. Onafhankelijkheid en de wil om samen te werken.
3. De relatie tussen onafhankelijkheid en de geo-politieke situatie.
4. De vraag naar de eigen identiteit.

HOOFDSTUK 2

Onafhankelijkheid en onderwijs

1. De relatie tussen onderwijs en maatschappij.
2. Het Antilliaanse onderwijssysteem.
3. Naar een eigen Antilliaans onderwijssysteem.
   a. Prinsipiële uitgangspunten ter bepaling van een strategie voor verandering.
   b. De toekomstige organisatie van het onderwijssysteem.

HOOFDSTUK 3

Naar een nieuwe staatkundige struktuur voor de Antilliaanse Natie

1. Uitganspunten.
2. Kort historisch overzicht.
3. Probleemgebieden.

BIJLAGE

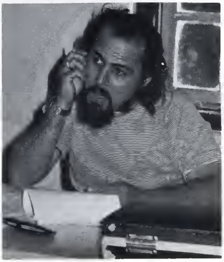
Visie van de onderwijsvakbonden op staatkundige struktuur na de onafhankelijkheid

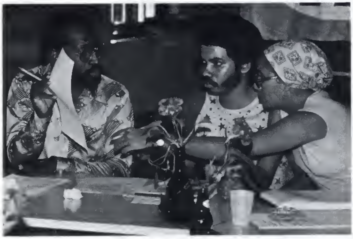
Gezamelijke uitgave Skol & Komunidat, Warwaru, Karamba;
Samenstelling: Redaktie Skol & Komunidat

Foto's: R. de Graaff
Gedrukt bij de VAD - Aruba

ARUBA

VOORWOORD

Nederland heeft enkele jaren geleden onomwonden verklaard dat de Nederlandse Antillen onafhankelijk moeten worden, of men dat wil of niet.
De houding die de regering van de Nederlandse Antillen sindsdien heeft aangenomen t.o.v. de onafhankelijkheid kan het best omschreven worden als onverantwoordelijk; niet alleen op regeringsnivo, maar ook bij andere groeperingen in de maatschappij gaat men de onafhankelijkheid met onverholen afschuw en onwil tegemoet.
Van een konstruktieve voorbereiding is weinig sprake. Inplaats daarvan is de kontroverse tussen Aruba en Curacao weer opgelaaid en van de zijde van bepaalde politieke partijen op beide eilanden worden de verschillen en meningsverschillen tussen de eilanden extra benadrukt.

Weliswaar is er een groep bezig een integraal ontwikkelingsplan voor de Nederlandse Antillen op te stellen, maar dat is naar onze mening niet voldoende.
Echte onafhankelijkheid kan slechts verwezenlijkt worden als de bevolking zich bewust is van de draagwijdte en konsekwenties ervan, en als men bereid is op verantwoorde wijze daadwerkelijk te partisiperen aan de verwezenlijking van een nieuw Antillen. Dit vereist van de overheid, van de politieke partijen, kortom van alle groeperingen van de bevolking nieuwe attituden en houdingen; men zal ekonomische offers moeten brengen, men zal zich niet meer moeten spiegelen aan Nederland en de V.S., men zal samen dienen te werken en verantwoordelijkheid moeten dragen om een zekere ekonomische en kulturele zelfstandigheid te bereiken.
Het onderwijssysteem zal een eigen Antilliaans gezicht moeten tonen, hetgeen slechts mogelijk is als er een grondige onderwijshervorming komt, rekening houdend met onze sociaal-ekonomische en kulturele realiteit.
Van de leerkrachten, nu een zeer geprivilegieerde groep, zal in een onafhankelijk Antillen heel andere attituden en houdingen verwacht worden.

De onderwijsvakbonden hebben gekonstateerd dat de gevolgen van een onafhankelijkheid zonder een grondige voorbereiding rampzalig zullen zijn en willen daarom door middel van dit diskussiestuk proberen een diskussie op gang te brengen over de onafhankelijkheid; wij willen met dit stuk de nodige informatie verschaffen aan onze leden, maar ook aan het hele Antilliaanse volk.
Wij pretenderen niet dat onze visie op een nieuwe staatkundige struktuur, onderwijs en onafhankelijkheid de enige is, we hebben ook niet naar volmaaktheid gestreefd in dit diskussiestuk.
Wel hebben we geprobeerd om op zakelijke wijze na te gaan wat het beste is voor dit volk.
Het is onze wens dat er van alle kanten kritiek komt op dit diskussiestuk, maar dan ook op zakelijke wijze, ontdaan van goedkope emotionaliteit.
Slechts door een gezonde diskussie met elkaar kan duidelijk worden wat het Antilliaanse volk in zijn totaliteit wil.
De eerste bijeenkomst tussen de onderwijsvakbonden van Aruba, Bonaire en Curacao is op 22 april 1976 op Aruba gehouden.
Op deze vergadering werden de onderwerpen, die besproken zouden worden, vastgesteld, alsmede de werkwijze. Het diskussiestuk zou in augustus gereed moeten zijn.
Dit bleek evenwel niet mogelijk te zijn (examens, rapport, vakantie en dergelijke). Pogingen om de vakbond van de Bovenwinden bij de besprekingen te betrekken, mislukten.
De volgende bespreking vond op Bonaire plaats in oktober 1976. Daar bleek dat ook bij de bestuursleden van de drie vakbonden diepgaande meningsverschillen bestonden t.a.v. het punt staatkundige struktuur; het insulair denken belemmerde een zakelijke, rationele diskussie. De drie bonden zijn het snel eens geworden over het punt onderwijshervorming in een nieuw Antillen.
Op de derde bijeenkomst die op Curacao in november gehouden werd, werden besproken Papiamento en de samenwerking tussen de onderwijsbonden.
In januari '77 werd op Aruba vergaderd. Het gedeelte van het diskussiestuk dat over het onderwijs ging, werd afgerond. Inmiddels was het rapport Jeukens verschenen, waardoor we een beter inzicht kregen in de problemen, die samenhangen met onafhankelijkheid en een nieuwe staatkundige struktuur. Er werd op Aruba afgesproken deskundige hulp in te roepen voor de twee bovengenoemde onderwerpen. De bonden zouden voor de laatste keer in februari op Bonaire bijeenkomen en van tevoren elk een eigen werkstuk insturen. Na diskussie hierover zou dan het diskussiestuk opgesteld worden.
Wij kunnen wel stellen dat in de loop van de overlegweekenden de besturen van de drie bonden er in geslaagd zijn elkaar te vinden.
De besturen van de V.L.A., V.L.B. en V.L.C. willen tenslotte alle leden bedanken, die zich ingezet hebben gedurende de overlegweekenden; een woord van dank gaat ook uit naar de heren A. Croes, A. Abrahams en C. Dip voor hun zeer gewaardeerde adviezen.

De besturen van V.L.A.
V.L.B.
V.L.C.

HOOFDSTUK 1

Onafhankelijkheid

1. De onafhankelijke mens

In het proces naar de onafhankelijkheid moet de mens centraal staan. Echte onafhankelijkheid is slechts mogelijk als er een proces bij de mens op gang gebracht wordt, waardoor hij vanuit een zekere instelling de moed opbrengt, die politieke daden te stellen die nodig zijn om een samenleving op te bouwen, die rechtvaardig is en aangepast aan zijn kulturele omgeving.

De mens die bovengenoemde instelling heeft, zal gekenmerkt worden door verantwoordelijkheidsgevoel, solidariteit, een kritische instelling, positieve zelfwaardering, besluitvaardigheid, de wil tot partisipatie, de bereidheid om te handelen en door akseptatie en bewuste bevordering van de eigen kultuuruitingen, een gezond vertrouwen in eigen denken, kunnen en kreativiteit, de bereidheid om een eigen keus te willen volgen (zowel op politiek, sociaal-ekonomisch als kultureel gebied) in funktioneel samenspel met de andere naties van de wereld.

Voorwaarde voor dit proces is een heroriëntatie van de bestaande normen- en waardenpatronen.
In dit proces onderscheiden we drie aspecten:
a. een politiek aspekt
b. een ekonomisch aspekt
c. een kultureel aspekt.

Het is vanzelfsprekend dat elk zichzelf respekterend volk de beslissing moet willen nemen om onafhankelijk te worden. Onafhankelijkheid is een nastrevenswaardige zaak.
Om deze reden wordt de aarzelende, voorzichtige en soms negatieve aanpak van politieke partijen en andere instanties in kwesties die de onafhankelijkheid regarderen, door de Antilliaanse Vakbonden van Leerkrachten ten zeerste veroordeeld.

2. Onafhankelijkheid en de wil om samen te werken

De huidige Antilliaanse maatschappij wordt gekenmerkt door een niet aflatende strijd van individuen en groepen om zich staande te houden en hun materiële positie te verbeteren.
In deze omstandigheid zijn het degenen die het sterkst staan, (in ons bestel zijn dat degenen die de beschikking hebben over de vitale produktiemiddelen) die steeds weer als overwinnaars uit de bus komen.

Deze overwinning betekent: overheersing en uitbuiting en tevens onderwerping en vernietiging van de materiële en geestelijke mogelijkheden van de ander. Aangezien macht steeds meer gekonsentreerd en geakkumuleerd wordt, verscherpt de tegenstelling tussen beide groepen zich steeds meer. In de situatie van de Antillen hebben wij zowel met een externe als met een interne machtsrelatie te maken.

Het individu in deze situatie ondergaat een proces van steeds groter wordende vervreemding. Hij is niet meer in staat zijn eigen situatie op de juiste wijze te onderkennen en is daardoor ook nauwelijks in staat er verandering in aan te brengen. De vervreemdende mens ziet de maatschappij door de ogen van hen die hem onderdrukken. Hij heeft geleerd de waarden en normen van de onderdrukker te aanvaarden; hij identifiseert zich met hem en rechtvaardigt zijn eigen bestaan in onderdrukking.
Zoals in alle andere maatschappijen is de konditionering gebonden aan de maatschappelijke struktuur en heeft dientengevolge een tijdelijk karakter. Het bewustwordingsproces dat elke fundamentele maatschappij-verandering begeleidt is hierbij een belangrijke faktor.
Dit bewustwordingsproces zal moeten leiden tot het scheppen van een rustig en zakelijk klimaat, ontdaan van ongerichte emoties, waarbij de eilanden eensgezind deze wil tot samenwerking zullen gaan aksentueren.

Dit bewustwordingsproces zal moeten verlopen volgens de fasen:
a. Informatie: waarbij het van belang is dat deze informatie zo objektief mogelijk wordt gegeven.
b. Dialoog.
c. Voorbereiding.

Indien dit proces goed verloopt, is dit een garantie dat de bevolking zich geen valse oplossingen laat opdringen.
Vanuit deze fundamentele overweging groeit de wil tot samenwerking en de wil om één natie te gaan vormen, waarbij als belangrijkste overwegingen gelden:
1. Grotere mogelijkheid om de sociale en ekonomische overheersing te bestrijden en te beperken.
2. Een betere waarborg voor het behoud van de souvereiniteit van de eilanden.
3. Meer kans op het behoud van de eigen kultuur en identiteit.

3. De relatie tussen onafhankelijkheid en de geo-politieke situatie

De Nederlandse Antillen behoren geografisch en sociaalkultureel tot het Caribisch gebied.
De overeenkomsten vanuit historisch, sociaal-kultureel en ekonomisch oogpunt met de andere Caribische eilanden en landen zijn o.m. af te leiden uit de rasiale samenstelling van de bevolking, de globaal kulturele sfeer van de muziek, de dans, de folklore, het geloof en de magie en het patroon van de ekonomische problematiek.

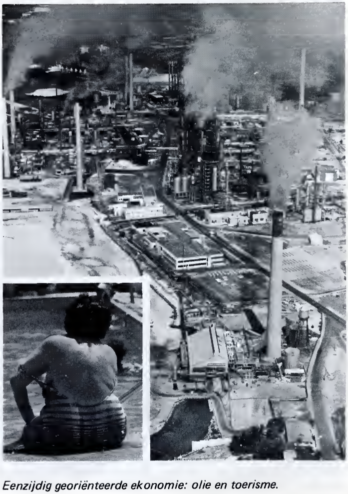
Op grond van deze overeenkomsten kunnen wij in grote lijnen de grote problemen waarmee de Caribische eilanden en landen te kampen hebben, verdelen in:

a. **politiek:** De gesegmenteerdheid van de samenlevingen en de ekonomisch-kulturele gelieerdheid van bepaalde segmenten met externe belangengroepen reflekteert zich in de politieke partijen en leiders en hun aspiraties. Er is zeer vruchtbare grond voor "verdeel en heerspolitiek", ten koste van de massa van de bevolking. Natievorming en werkelijk politieke emansipatie en souverein beheer van het land blijven uit. Tegenover de externe politieke grootmachten staat men uiterst zwak en kan zonder meer politiek genegeerd worden, mede vanwege de kleine bevolkingsgroepen waar het om gaat.

b. **sociaal-ekonomisch:** Zeer eenzijdig en kwetsbaar georiënteerde ekonomische resources (toerisme, suiker, olie, aluminium); veelal geen eigen grondstoffen voor industrie; onvoldoende geschoolde beroepsbevolking; grote werkloosheid; grote verschillen tussen rijk en arm; sociale wantoestanden (behuizing/gezin); speelbal van de ekonomische grootmachten (multinationals), die een direkte bedreiging vormen voor de politieke zelfstandigheid.

c. **kultureel:** De leidende waarden en ideeën zijn Euro-Amerikaans. Dit weerspiegelt zich in levensstijl, smaak, architektuur, onderwijs en wetgeving. Dit leidt in alle opzichten tot mentaal konsumptief gedrag, tot het verkiezen van imitatie boven kreativiteit, tot ontkenning van het eigene en gebrek aan zelfvertrouwen als volk.
Deze voortdurende **kulturele en maatschappelijke oriëntatie** van de Nederlandse Antillen in het algemeen (onderwijs, pers, televisie, adviseurs, dienstreizen) op West-Europa (speciaal Nederland) en Noord-Amerika, hebben geleid tot een **aspiratienivo** dat ook in de Caribische en Zuidamerikaanse omgeving wordt aangetroffen.
Bovendien is het gebleken voor arbeider en wetgever, overheid en ambtenaar uiterst moeilijk te zijn zich los te maken uit de **hypnose van grote welvaart,** welke een toppunt be-

Eenzijdig georiënteerde ekonomie: olie en toerisme.

De Antilliaan, blank of gekleurd, is noch Europeaan, noch Afrikaan.

reikte rond de jaren 40 en 50. Er is nagenoeg geen sprake, op welk nivo van de samenleving dan ook, van een aanpassing van de levensstijl aan de reële ekonomische situatie van nu.
Dit leidt ook op de Antillen tot een proces van vervreemding (identiteitsverlies). In grote lijnen kunnen wij dan ook aanstippen dat vooral onder invloed van socio-ekonomische faktoren globaal gesproken kan worden van 3 kategorieën mensen:

GROEP I:
De vervreemde mens; gekenmerkt door identiteitsverlies (de oudere generatie) en disengagement.
GROEP II:
De konsumptieve mens; gekenmerkt door afbraak van de eigen identiteit en samensmelting met de andere identiteiten (de meerderheid van de opgroeiende generatie. Vb. soultrain en speelautomaten), ongericht engagement.
GROEP III:
De zelfbevestigende mens, met spesifieke identiteit. Gericht engagement.

4. De vraag naar de eigen identiteit

De vraag naar eigen identiteit kan slechts zinvol beantwoord worden in de zin van een zelfbewust engagement in de huidige eigen sociale en historische kontext.
Noch een Euro-centrische, noch een Afro-centrische oriëntatie zal het identiteitsprobleem op de Antillen (en in het Caribisch gebied in het algemeen) kunnen oplossen. In beide gevallen wordt het zwaartepunt van de eigen kultuur en identiteit gezocht buiten de eigen sociaal-historische kontext. De Antilliaan, blank of gekleurd, is noch Europeaan, noch Afrikaan en slechts als hij zijn eigen kultuur als uitgangspunt neemt, zal hij zichzelf kunnen vinden. Vandaar dat er op dit ogenblik op de Antillen fundamenteel een behoefte bestaat aan sociale waardering en erkenning van de kulturele eigenheid.

Het zich bewust zijn van deze geo-politieke situatie zal bepalend dienen te zijn voor het vinden van een richtsnoer om de Antilliaan, variërend van eiland tot eiland, te doen ontstaan.

Wat ons nu wacht is de grote opgave voor de Antillen.
Refererend aan de verklaring van 1960 van de Verenigde Naties over het zelfbeschikkingsrecht (resolutie no. 1514): "All peoples have the right to selfdetermination; by virtue of that right they freely determine their political status, and freely pursue their economic, social and cultural development", kunnen we stellen, dat er een proces geëntameerd moet worden, welk zal bestaan uit:

a. politieke souvereiniteit: de grootst mogelijke mate van beslissingsmacht voor interne en externe kwesties, opheffen van sub-ordinatieverhoudingen met andere landen, mogelijkheid tot zelfstandige deelname aan het internationale verkeer.

b. ekonomische reorganisatie: waarbij de behoeften van de totale bevolking en zeker van de minstbedeelden de prioriteiten in het ekonomisch beleid bepalen en niet het zuiver winstbejag van interne of externe minderheden.

c. kulturele onafhankelijkheid: heroriëntatie van normen en waardepatroon, akseptatie en bewuste bevordering van de eigen kultuuruiting, ontwikkelen van een gezond vertrouwen in eigen denken, kunnen en kreativiteit.

Opnemen van de uitdaging in alle opzichten (politiek, ekonomisch, sociaal en kultureel) een eigen koers te **willen** volgen in funktioneel samenspel met de andere naties van de wereld.

HOOFDSTUK 2

Onafhankelijkheid en onderwijs

In het eerste hoofdstuk is gesteld dat bij het onafhankelijkheidsproces de mens centraal moet staan. Wil er sprake zijn van echte onafhankelijkheid dan moet de bevolking van de Nederlandse Antillen er daadwerkelijk aan meewerken. Dit kan slechts als er een heroriëntatie van de heersende waarden en normen plaatsvindt, die door de bevolking geaksepteerd en in de loop der tijden geïnternaliseerd wordt. Het onderwijs heeft in deze een belangrijke taak. Het is duidelijk dat het huidige onderwijssysteem zowel kwa struktuur als kwa inhoud niet op deze taak berekend is:

1. De relatie tussen onderwijs en maatschappij

In deze paragraaf wordt met onderwijs bedoeld het onderwijs als institutie, d.w.z. als een vast, kollektief bepaald patroon van gedragsvormen, volgens welke men in een samenleving of groep bepaalde dingen doet omdat het zo hoort. De waarden en normen van elke samenleving worden in de instituties gereproduceerd. Ook de doeleinden en funkties van de institutie, in dit geval het onderwijs, worden door de samenleving bepaald. In elke maatschappij zijn er maatschappelijke krachten die van invloed zijn op de instituties. Deze krachten worden als volgt onderverdeeld:

— het technologische systeem (wetenschap en techniek),
— het ideologische systeem (godsdienst en wereldbeschouwing),
— het ekonomische systeem,
— het sociale systeem,
— het politieke systeem,
— de demografische faktor.

Een maatschappelijk stelsel wordt bepaald door het systeem dat domineert. In de liberaal-kapitalistische maatschappijen van het westen is het ekonomische systeem dominant. Doordat in deze maatschappijen wetenschap en techniek ook van groot belang zijn, ontstaat er een technokratische samenleving, waarbinnen het winstprincipe overheerst.

De mens centraal.

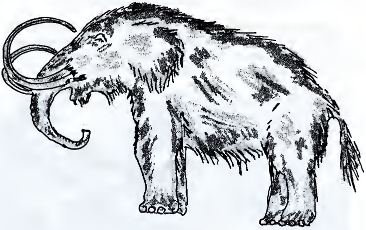
— Een maatschappij die winst tot doel verheft, is per definitie een konsumptiemaatschappij, waarin door het kweken van steeds meer behoeften een konsumptief gedrag wordt aangekweekt en versterkt bij de bevolking. Hierbij worden de goederen zodanig verdeeld dat de ekonomisch sterkeren het meest en de ekonomisch zwakkeren het minst van hun ekonomische invloed profiteren.
In de technokratische samenleving heerst er ook kompetitie en konkurrentie tussen allen. Degenen, die hierin het meest succes hebben, zullen hoger aanzien en steeds meer welvaart genieten.
— Een technokratische maatschappij wordt tevens gekenmerkt door de piramidale bouw: er is een grote groep laag betaalde handarbeiders, een kleinere groep middenkader en een heel kleine groep hoger kader. Het onderwijs in een dergelijke maatschappij staat in het teken van de kompetitie en de konkurrentie en wordt onder meer gekenmerkt door:
— een hiërarchische opbouw,
— overwaardering van de intellektuele kundigheden,
— onderwaardering van de praktische vaardigheden,
— de allokatie-funktie van het onderwijs, d.w.z. het onderwijs wijst posities toe aan leerlingen van verschillende maatschappelijke groeperingen,
— de selektiviteit van het onderwijs; het is een afvalrace, waarin de intellektueel meest begaafden het verst komen.
Bovengenoemde analyse geldt ook voor de Nederlandse Antillen, hoewel de situatie hier nog gekompliceerder wordt gemaakt door het feit dat ons onderwijssysteem bepaald wordt door de waarden en normen die voor de Nederlandse samenleving gelden, terwijl onze maatschappij anderzijds de kenmerken vertoont van de ontwikkelingslanden met een koloniaal verleden. Enkele van deze kenmerken zijn :
— de afhankelijkheidsrelatie t.o.v. Nederland, welke gekenmerkt wordt door opportunisme,
— gebrek aan vertrouwen in het eigen kunnen,
— gebrek aan initiatief,
— vervreemding van de eigen werkelijkheid.

2. Het Antilliaanse onderwijssysteem

Ons onderwijssysteem is kwa struktuur en sociaal-ekonomische oriëntatie een kopie van het Nederlandse.
— In de eerste helft van de 19e eeuw was het Nederlandse onderwijssysteem een afspiegeling van de voor-industriële aristokratische standenmaatschappij en bestond eigenlijk uit twee systemen: hoger onderwijs voor de elite en lager onderwijs voor de massa.

Inhoudelijk was het hoger onderwijs gericht op de vorming van de volmaakte mens. Het lager onderwijs was gericht op het bijbrengen van maatschappelijke en christelijke deugden, wat voornamelijk inhield aanpassing van de massa aan de door God gewilde orde, of anders gezegd onderworpenheid van de massa aan de hogere standen. Dit systeem vond zijn wettelijke grondslag in de wet voor het lager onderwijs van 1806. Op de Nederlandse Antillen was er al in de 18e eeuw een soort onderwijs, dat beperkt bleef tot godsdienstonderricht gericht op de zedelijke verheffing van de massa.
— In het midden van de 19e eeuw ontwikkelde zich in Nederland een meritokratische, industriële maatschappij, waarin verdiensten iemands positie en status bepaalde.
In het onderwijs vond dit zijn afspiegeling in het klasseonderwijs, dat inhoudelijk gekenmerkt werd door intellektualiteit, selektiviteit en elitisme (slechts de intellektueel hoogstbegaafden bereiken de top). In deze periode worden hogere eisen aan het onderwijs gesteld dan in de voorafgaande, immers het onderwijs werd gezien als een van de pijlers van de welvaart. Struktureel werd het onderwijssysteem gekenmerkt door:
— een sterke hiërarchische opbouw,
— een automistische leerplanstruktuur; een veelheid van vakken, vaak zonder samenhang,
— het jaarklassensysteem, dat tot doel had een rationele ordening van het leerproces,
— steeds sterker wordende overheidskontrole: het doel hiervan was het veiligstellen van manpowerbehoefte en optimale ontplooiingsmogelijkheden van de intellektueel begaafden.

In deze periode ontstond de behoefte aan andere schooltypen, die de leerlingen moesten voorbereiden op het beroepsleven. In 1863 werd de H.B.S. opgericht; later kwamen er ook hogescholen. Het gymnasium, dat al bestond, werd verder uitgebouwd en het universitaire onderwijs werd geherstruktueerd.
Hoewel de belangstelling van de massa voor het onderwijs geringer was, werd het uitgebreid en wel met het U.L.O. en het lager beroepsonderwijs. Dit om tegemoet te komen aan de eisen van de geïndustrialiseerde maatschappij. Praktisch alle veranderingen in het Nederlandse onderwijssysteem werden ongewijzigd overgenomen op de Nederlandse Antillen. De volkstaal van de Benedenwindse eilanden, het Papiamento, werd zoveel mogelijk uit het onderwijs geweerd; de volkstaal werd beschouwd als een belemmering voor de ontwikkeling van het Antilliaanse kind.

Op 1 augustus 1968 trad in Nederland de wet op het voortgezet onderwijs, de Mammoetwet, in werking. Men beoogde met deze wet gelijke kansen voor iedereen te scheppen naar de mate van zijn aanleg en belangstelling. Dit doel zou verwezenlijkt moeten worden door doorstroming, differentiatie en de brugklas. In het voortgezet onderwijs onderscheidde men de volgende vormen:
— het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (V.W.O.),
— het algemeen voortgezet onderwijs verdeeld in H.A.V.O. - M.A.V.O. - L.A.V.O.,
— andere vormen van voortgezet onderwijs.
De nieuwste struktuur verschilde niet van de oude:
1. Het is nog steeds hiërarchisch van struktuur, d.w.z. een reproduktie van de vertikale struktuur van de maatschappij in klassen.
   — Het jaasklassensysteem gebaseerd op prestatiegroepen bleef gehandhaafd.
   — De relatie tussen leraar en leerling bleef hetzelfde.
2. De leerplanstruktuur is nog steeds automistisch.
3. Er is nog steeds een sterke overheidskontrole.

Het voortgezet onderwijs is door de invoering van de mammoetwet niet fundamenteel veranderd, omdat niet de persoonlijke ontplooiing van de leerling centraal stond, maar het systeem.
In 1969 werd de nieuwe struktuur met enkele kleine wijzigingen op de Nederlandse Antillen ingevoerd. Aan deze invoering is geen periode van voorbereiding of experimenteren voorafgegaan, waardoor vele leerkrachten niet behoorlijk konden funktioneren in deze nieuwe struktuur.
De kenmerken van het Antilliaanse onderwijssysteem zijn:

1. De struktuur is niet aangepast aan de sociaal-ekonomische omstandigheden van de Antillen.
2. Het heeft een onderwijssysteem dat in wezen niet demokratisch is:
   — het is afgestemd op de intellektueel begaafden,
   — het miskent de identiteit van het Antilliaanse kind en de Antilliaanse sociaal-kulturele identiteit door het negeren van de moedertaal en door, kwa inhoud en werkwijzen, onvoldoende aan te sluiten bij de sociaal-kulturele realiteit van gezin en maatschappij. Schoolleven en gezins- en maatschappelijk leven vormen volkomen gescheiden werelden.
3. Het miskent de individualiteit van het kind door het rigoreus toepassen van het leerstofjaarklassensysteem, waarbij leerstof en leerkracht centraal staan.
4. Het bevordert verbalisme en een onjuiste leerhouding bij het kind. In plaats van persoonlijk en inzichtbevorderend leren is het kind gedwongen tot memoriserend leren doordat noch de instruktietaal noch de moedertaal tot ontwikkeling worden gebracht, hetgeen ook een negatieve invloed heeft op de ontwikkeling van het denken.
   Bovengenoemde negatieve ontwikkeling wordt nog versterkt doordat het kind vaak in een te hoog tempo een overladen programma met veelal vreemde inhoud moet verwerken.
5. Het bevordert de ontwikkeling van houdingen en attitudes die de ontwikkeling van een sociaal rechtvaardiger en humaner samenleving in de weg staan.
6. Het bevordert de overwaardering van hoofdarbeid t.o.v. handenarbeid o.m. door de negatieve selektie naar het technisch en huishoudelijk onderwijs.
7. Het levert een grote groep jongeren af die ofwel moeizaam een beperkt nivo van onderwijs hebben bereikt of die na herhaalde mislukkingen de scholen hebben verlaten (dropouts).
8. Het vormt een belemmering voor de ontwikkeling van die attituden, houdingen en vaardigheden die de onafhankelijke mens kenmerken.

3. Naar een eigen Antilliaans onderwijssysteem

A. PRINSIPIËLE UITGANGSPUNTEN TER BEPALING VAN EEN STRATEGIE VOOR VERANDERING

1. De strategie tot verandering van het Antilliaanse onderwijssysteem of een deelaspekt daarvan dient **een integraal deel** te zijn van **een totaal nationaal veranderingsbeleid.**
2. Het Antilliaanse onderwijssysteem zal een fundamentele heroriëntatie moeten ondergaan naar een zelf geformuleerd normen- en waardenpatroon, konsistent met de eigen plaatselijke en regionale maatschappelijke realiteit en haar behoeften voor ontwikkeling, steeds bezien binnen de wijdere internationale samenlevingsrealiteit.
   In plaats van een passief op de maatschappelijke eisen reagerend "orgaan", zal het onderwijs een bewuste bijdrage moeten leveren, samen met de andere maatschappelijke krachten tot realisering van een Antilliaanse samenleving gebaseerd op sociale rechtvaardigheid, waarin centraal staat een gezonde waardering van de eigen identiteit en kultuur en waarin een ieder op volwaardige wijze naar eigen mogelijkheden kreatief partisipeert aan de maatschappelijke opbouw, vooral door partisipatie in de besluitvormingsprocessen op alle nivo's.
3. De volgende algemene doelstellingen kunnen richtinggevend werken bij de formulering van de veranderingsstrategie:
   Het Antilliaans onderwijs zal ernaar moeten streven:
   a. een geest van kreativiteit, kritische opstelling, verantwoordelijkheid en solidariteit te stimuleren;
   b. het kind voor te bereiden op een volmenselijk leven, waarderend wat en wie hij is, bewust van zijn historische situatie, en bereid verder te werken aan eigen geestelijke groei;
   c. in het kind de mogelijkheid tot werkelijke kommunikatie met anderen te helpen ontwikkelen,
   d. via het kind te bevorderen dat bij het volk een werkelijke kritische betrokkenheid en engagement met het gemeenschapsgebeuren ontstaat;
   e. mensen te helpen ontwikkelen die zich verantwoordelijk gedragen en verantwoordelijkheid aksepteren voor hun handelen;
   f. kinderen vrij te maken van valse waarden, die maken dat zij zich schamen voor zichzelf of hun ouders, woning of levensomstandigheden en te helpen bij de ontwikkeling van een juist waardegevoel (waarbij niet bedoeld wordt akseptatie);
   g. de mensen in staat te stellen kritisch te zijn, werkelijk te kiezen, duidelijk stelling te nemen, werkelijk te partisiperen in besluitvorming op alle nivo's;
   h. de mensen tot samenwerken te stimuleren, in dienst van het volk i.p.v. tot kompetitiegeest voor eigen- of groepsbelang;
   i. een rusteloosheid van geest te stimuleren, zodat men niet tevreden is met middelmatigheid, en men veranderingen aksepteert en er konstruktief aan bijdraagt;
   j. de a.s. gemeenschapsleden de kennis en vrijheid te geven welke hen zal motiveren en in staat zal stellen, samen te bouwen aan een nieuwe rechtvaardige samenleving;
   k. te bevorderen dat leren plaatsvindt als een gezamenlijke speurtocht — door leerling en leerkracht — naar de realiteit.

B. DE TOEKOMSTIGE ORGANISATIE VAN HET ONDERWIJSSYSTEEM

Alvorens over te gaan naar een eigen Antilliaans onderwijssysteem moeten we een duidelijk beeld hebben van de nieuwe Antilliaanse samenleving die wij voorstaan. Wij zijn voorstander van één onafhankelijke Antilliaanse natie.
— Om dit te bereiken zullen we op de eerste plaats politiek onafhankelijk moeten worden, d.w.z. we zullen de banden met Nederland moeten breken. Bovendien zullen we ervoor moeten waken dat we niet met een andere staat soortgelijke banden aangaan. Gelijktijdig met het verbreken van de banden met Nederland zal er ook binnen de Antillen een proces op gang gebracht moeten worden om te komen tot politieke onafhankelijkheid. We hebben al meermalen gesteld dat bij de bevolking de wil aanwezig moet zijn daadwerkelijk te **partisiperen in het onafhankelijkheidsproces.** Wij zijn ons ervan bewust dat de Nederlandse Antillen nog geen natie vormen in de ware zin van het woord, maar uit-

Afhankelijkheidsrelatie doorbreken.

gaande van datgene wat we gemeen hebben en wetende dat natievorming een noodzaak is, moet een proces op gang worden gebracht dat we met de term **nation-building** zouden kunnen aanduiden. Wellicht van meer belang dan de politieke onafhankelijkheid is de ekonomische onafhankelijkheid. Deze is veel moeilijker te bereiken doordat de ekonomie van gebieden zoals het onze zozeer verweven is met die van grotere landen (multinationals). Hoe dan ook, er zal een modus gevonden moeten worden om deze knellende banden te doorbreken. Een mogelijke weg om tot ekonomische onafhankelijkheid te komen zou kunnen zijn het aangaan van samenwerkingsverbanden met gebieden in de regio. In elke ekonomische ontwikkeling in de toekomst zal de sociale rechtvaardigheid centraal moeten staan.

— De Antillen zullen ook moeten komen tot kulturele onafhankelijkheid. Wij zullen tot een synthese moeten proberen te komen tussen kulturele invloeden uit Europa, Noord-Amerika en onze traditionele gebruiken. Voor de bovengeschetste omvorming van de maatschappij is een nieuwe Antilliaanse mens nodig (zie hoofdstuk 1).

DE DOELEN VAN ONS ANTILLIAANS ONDERWIJS

Deze worden bepaald door het nieuwe maatschappij- en mensbeeld. Het onderwijsbeleid zal gericht moeten zijn op een explicitering van de algemene doelen die voortvloeien uit het maatschappij- en mensbeeld:

ENKELE ONDERWIJSDOELEN

— Het onderwijs zal die kennis, attituden en vaardigheden moeten bijbrengen die de burgers in staat stellen de afhankelijkheidsrelatie te doorbreken (t.o.v. politieke leiders, massamedia enz.).

— Het onderwijs zal die kennis, vaardigheden en attitudes moeten bijbrengen die bijdragen tot het doorbreken van ekonomische afhankelijkheid.

— Het onderwijs zal de burgers die kennis, attitudes en vaardigheden moeten bijbrengen die hun in staat stellen samen te werken met anderen.

Het gaat ons er niet om een pasklaar geheel van onderwijsdoelen aan te bieden, maar om aan te geven de relatie tussen de nieuwe maatschappij en onderwijsvernieuwing en om duidelijk te maken dat deze doelen niet te verwezenlijken zijn binnen een onderwijssysteem dat fundamenteel ondemokratisch is. Er zal een proces op gang gebracht moeten worden om te komen tot onderwijsvernieuwing, waarbij de volgende stappen ondernomen dienen te worden:

1. onderzoek;
2. planning;
3. experiment;
4. evaluatie;
5. uitvoering.

ad 1. **Onderzoek**

In deze eerste fase:

— moet er eén analyse gemaakt worden van het gehele onderwijssysteem, met het doel na te gaan wat eraan veranderd moet worden;

— moeten de onderwijsdoelen die wenselijk en bereikbaar zijn, worden vastgesteld;

— zal er een afbakening van de kennisgebieden moeten komen;

— zullen de financiële mogelijkheden bestudeerd moeten worden.

ad 2. **Planning**

— vaststelling van een nieuwe externe onderwijsstruktuur;

— in deze fase worden de besluiten genomen om kleuter- en basisonderwijs te integreren;
— om het leerstofjaarklassensysteem te doorbreken;
— om te komen tot interne differentiatie;
— om de periode van het fundamenteel onderwijs te verlengen en selektievrij te maken;
— om de scheiding tussen algemeen vormend en beroepsonderwijs op te heffen;
— om voorzieningen te treffen voor gehandikapte kinderen;
— over de inrichting van het voortgezet onderwijs;
— over de opleiding, her- en bijscholing van het onderwijzend personeel;
— kurrikulumontwikkeling op gang brengen.

ad 3. **Experimentering**

Deze fase is uiterst belangrijk, omdat men hier na zal moeten gaan of de vernieuwingen in de praktijk voldoen en aan de gestelde doelen beantwoorden.

ad 4. **Evaluatie**

Gedurende het hele innovatieproces vindt er evaluatie plaats, zodat waar nodig veranderingen kunnen worden aangebracht. Het proces wordt op gang gebracht en uitgevoerd door deskundigen, bijgestaan door onderwijskrachten uit de praktijk. Gedurende het hele proces moet er volledige informatie verstrekt worden aan allen die bij het onderwijs betrokken zijn alsmede aan de gehele bevolking.

ad. 5. **Uitvoering**

Wij zijn van mening dat er één Antilliaans onderwijssysteem gevormd dient te worden, dat zo flexibel moet zijn, dat er varianten aangepast aan de plaatselijke situatie mogelijk zijn. De richtlijnen voor dat Antilliaans onderwijssysteem zullen door overleg tot stand moeten komen binnen de Onderwijsraad, zoals vastgesteld in het protokol 1975. De eilandgebieden (deelstaten) zullen belast zijn met de uitvoering. De financiering van het onderwijs wordt centraal geregeld, zonder dat dit de uitvoering van het onderwijs door de eilandgebieden in gevaar brengt.

HOOFDSTUK 3

Naar een nieuwe staatkundige struktuur voor de Antilliaanse Natie

1. Uitgangspunten

De Nederlandse Antillen zullen binnen afzienbare tijd onafhankelijk worden. Dit is een feit dat niet te ontkennen valt.
Ieder zichzelf respekterende natie moet naar zijn onafhankelijkheid werken. Een ontwikkeling dient dan ook op gang gebracht te worden, waarbij men het vraagstuk van de onafhankelijkheid positief benadert. Voorwaarden hiervoor zijn:

a. Informatie — zonder enige reserve — aan het volk door alle betrokken instanties over alle aspekten van de onafhankelijkheid. Op basis hiervan:
b. diskussie - dialoog, waardoor werkelijke deelname van alle sektoren van de maatschappij gewaarborgd wordt. Deze deelname zal dan tot uitdrukking moeten komen in:
c. de planning tot realisering van onze onafhankelijkheid.

De onderwijsvakbonden gaan bij de diskussie over de staatkundige struktuur uit van twee uitgangspunten, t.w.:

1. De Nederlandse Antillen vormen één natie.
   Argumentatie:
   a. Een betere waarborg voor het behoud van de zelfstandigheid van de eilanden en van de souvereiniteit van onze Antilliaanse natie.
   b. Meer kans op het behoud van de eigen kultuur en identiteit.
   c. Grotere mogelijkheid om ongewenste buitenlandse invloeden te bestrijden en te beperken.

Wij zijn er ons van bewust dat souvereiniteit nog geen garantie is voor echte onafhankelijkheid, d.w.z. een totale onafhankelijkheid, zowel politiek, ekonomisch, sociaal als kultureel.
Desondanks zijn we van mening dat souvereiniteit een vereiste is om zelf samenwerkingsverbanden aan te knopen met andere staten om in internationaal verband op voet van gelijkheid een rol te spelen.

2. De interinsulaire verhoudingen dienen zo geregeld te zijn dat een eiland een ander niet mag domineren, d.w.z. dat het belang van een eiland niet altijd gelijk is aan het Antilliaans belang.

2. Kort historisch overzicht

Een terugblik op de geschiedenis van de Nederlandse Antillen leert ons dat de afhankelijkheidspositie van deze eilanden begint met de kolonisatie van de eilanden, eerst door Spanje en later door Nederland. Het is kenmerkend voor elke kolonie dat deze haar belang, op welk gebied dan ook, ontleend heeft aan het belang dat de kolonie voor het moederland had. In het geval van de Nederlandse Antillen was het eiland Curacao een belangrijk steunpunt voor Nederland in het Caribisch gebied, waardoor het uitgroeide tot het centrum van de Nederlandse handelsbelangen in dit

Koningin Juliana en Prins Bernhard op bezoek in het West-indische rijksdeel overzee (Willemstad, Curaçao).

deel van de wereld. Curacao werd tevens ekonomisch en bestuurscentrum, van waaruit de andere eilanden werden bestuurd. Het laat zich gemakkelijk raden dat de verhouding tussen Curacao en de andere eilanden hierdoor bepaald is.
Voor wat betreft de interne staatkundige struktuur kan gesteld worden dat voor 1945 er geen fixering in de wet was over het aantal vertegenwoordigers per eiland in het parlement. Pas in 1948 werd de zetelverdeling Curacao 8, Aruba 8, Bonaire 2, Bovenwinden 3, dus in totaal 21 vastgesteld. De verhouding 8—8 (Cur. — Ar.) veroorzaakte op politiek terrein bepaalde weerstanden op Curacao.
In het jaar 1950 kwam er een (interim) regeling met het voorstel van Nederland om Curacao meer zetels te geven. De verhouding werd toen door Nederland vastgesteld op 12 — 8 — 1 — 1.
Deze zetelverdeling werd geaksepteerd onder voorwaarde dat er een eilandenregeling zou komen welke de zelfstandigheid van de eilandgebieden zou waarborgen ten aanzien van de eigen aangelegenheden. De eilandenregeling die toen tot stand kwam en nog steeds bestaat bleek niet aan de wensen van de verschillende eilandgebieden tegemoet te zijn gekomen. Het probleem is tot heden blijven voortbestaan. In 1954 kwam het Statuut tot stand, waarbij echter de ondergeschiktheidspositie van de Antillen t.o.v. Nederland gehandhaafd bleef.
De huidige staatkundige struktuur van de Nederlandse Antillen is verankerd in het Statuut. De verhoudingen tussen de eilanden zijn onlosmakelijk verbonden aan de verhouding Antillen — Nederland.

3. Probleemgebieden

Ondertussen zal het voor iedereen wel duidelijk zijn, dat onze huidige staatkundige struktuur en de interinsulaire verhoudingen niet bevredigend funktioneren. Te meer omdat bepaalde gevoelens van ontevredenheid in de loop der jaren ge- of misbruikt zijn ter bevrediging van bepaalde politieke ambities. Om dit probleem te analyseren en tot een oplossing te komen, dient men zich dan ook los te maken van bepaalde ingepompte, meestal emotionele vooroordelen. Hiervoor is natuurlijk nodig een hoge mate van persoonlijke inzet om tot een zakelijke en kritische analyse te komen van de huidige situatie. Wij zijn tot de konklusie gekomen dat er bepaalde probleemgebieden zijn, te weten:

1. De Eilandenregeling Nederlandse Antillen (ERNA) in het bijzonder voor wat betreft:
   a. de afbakening van de bevoegdheden tussen land en eilandgebieden;
   b. hoger toezicht op de eilandgebieden.
2. De vertegenwoordiging in de Staten.
3. De betrokkenheid van de Nederlandse organen bij de interne staatkundige struktuur van de Antillen.

ad. 1a. Afbakening van de bevoegdheden tussen land en eilandgebieden.
In de ERNA staat precies aangegeven welke aangelegenheden **niet** tot de zorg van de eilandgebieden behoren. De waarborg dat deze lijst niet zonder de medewerking van de eilandgebieden wordt gewijzigd is niet aanwezig. Op dit ogenblik is het tevens mogelijk dat landsorganen rechtsgeldige maatregelen kunnen treffen ten aanzien van aangelegenheden welke tot de kompetentie van de eilandgebieden behoren. Er zullen enkele verzorgingsgebieden zijn, die centraal geregeld zullen blijven worden. Om te komen tot een eventuele andere verdeling zal dit met deskundigen en op een zakelijke manier bekeken moeten worden. Het is op dit ogenblik bijzonder moeilijk, om zonder de reikwijdte van bepaalde veranderingen in deze te kunnen overzien, een nieuwe lijst van lands- en eilandelijke bevoegdheden te gaan opsommen.

ad. 1b. Hoger toezicht op eilandgebieden.
Er bestaat hoger toezicht op alle verordeningen en besluiten van eilandgebieden.
Dit manifesteert zich ondermeer in de regeling die de gezaghebber verplicht een eilandsbesluit of eilandsverordening, waarvan hij vermeent dat deze bijvoorbeeld in strijd is met het algemeen belang ter vernietiging bij de gouverneur aan te bieden.
Duidelijkheidshalve dient gezegd te worden, dat wanneer in dit verband in onze staatsregeling staat de gouverneur, hiermee bedoeld wordt de centrale regering. De gouverneur mag dan alleen netjes zijn handtekening plaatsen. O.i. is het niet korrekt dat een centraal orgaan (centrale regering) het besluit van een landelijk orgaan (eilandsraad of bestuurscollege) t.a.v. haar eigen eilandsaangelegenheden kan vernietigen. Hierbij bestaat de mogelijkheid dat bepaalde besluiten zuiver om partijpolitieke redenen worden vernietigd i.p.v. in het belang van het land. Uitgaande van een duidelijke verdeling van bevoegdheden zou een onafhankelijk rechterlijk orgaan (Constitutioneel Hof) de bevoegdheid moeten hebben te waarborgen dat de verschillende organen (land en eiland), hun bevoegdheden niet overschrijden. Het Hof kan in zo'n geval ook een bindende uitspraak doen.

In dit Hof hebben dan voor het leven benoemde rechters zitting. De onafhankelijkheid van de rechters die deel uitmaken van dit Hof, zal in de grondwet gewaarborgd moeten worden. Hiermee worden bepaalde politieke manipulaties grotendeels vermeden. Dit rechterlijk kollege kan dus uitspraken doen over bevoegdheidsoverschrijding. In deze kontekst bestaat er geen behoefte aan funktionarissen belast met hoger toezicht op de eilandgebieden. Opgemerkt

dient echter te worden dat genoemde funktionarissen momenteel ook toezicht uitoefenen vanwege het koninkrijk (Nederland).

ad. 2. Vertegenwoordiging in de Staten.

Zoals dit in het historisch overzicht is uiteengezet is de huidige zetelverdeling in de staten een bron van problemen.

Voor de zetelverdeling in de staten zijn verschillende alternatieven, gebaseerd op twee verschillende principes, t.w.:

1. pariteit; gelijk aantal zetels per eilandgebied of eiland;
2. evenredige vertegenwoordiging.

Bovendien zou men alternatieven kunnen uitwerken op basis van een kombinatie van de twee bovengenoemde principes. Ieder alternatief moet de garantie bieden dat een eiland een ander niet domineert.

Dit kan o.a. op de volgende twee manieren geschieden:

1. Instellen van een tweekamerstelsel.

De nadelen hiervan zijn duidelijk: een log lichaam dat de wetsvorming aanzienlijk kan vertragen en bovendien ekonomisch niet voordelig is. Bovendien is het de vraag, gezien de huidige ervaring, of het mogelijk zal blijken deze kamers met kapabele en integere mensen te bemannen. Konklusie: voor ons niet akseptabel.

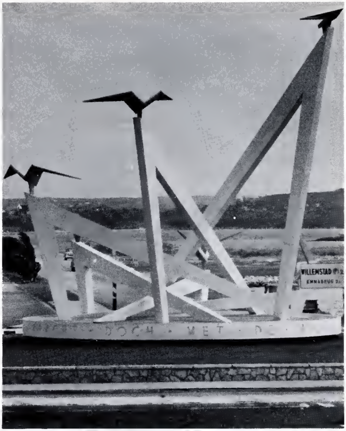
2. In het stelsel van één kamer (met pariteit, evenredige vertegenwoordiging of kombinatie) een bepaalde procedure inbouwen, waardoor een eilandgebied zich kan uitspreken tegen een bepaalde ontwerp landsverordening. Daarna zou zo'n verordening alleen vastgesteld kunnen worden met een zwaardere procedure, bijv. 2/3 van het aantal kamerleden. Dit alternatief geeft de eilandgebieden toch een grote mogelijkheid om deel te nemen in het besluitvormingsproces van de centrale macht, om zodoende specifieke eilandelijke belangen te behartigen. Voor de kwaliteit van een volksvertegenwoordiging kunnen moeilijk regels gesteld worden. Dit kan alleen verbeterd worden wanneer er een herziening komt in de huidige partijstrukturen. Dit kan echter niet door een bepaalde regeling van boven opgedrongen worden. Wel kan gezegd worden dat bijv. de kombinatie van ambtenaar en volksvertegenwoordiging ongewenst is. Het beperkt nl. de bewegingsvrijheid en de kontrolerende taak van de volksvertegenwoordiger, wanneer deze als ambtenaar ondergeschikt is aan het te kontroleren orgaan, bijv. de minister. Hiervoor dient een regeling te komen dat een volksvertegenwoordiger op nonaktief van zijn werk wordt gesteld. Het lijkt gewenst dat het werk van een statenlid gescheiden is van het werk van een eilandraadslid. Deze funkties zouden dan onverenigbaar verklaard kunnen worden.

3. Betrokkenheid van de Nederlandse organen bij de interne staatkundige struktuur van de Nederlandse Antillen.

Wij kunnen hierbij 2 aspekten onderscheiden:

1. **enerzijds** kan worden vastgesteld dat onder het regime van het Statuut de Antilliaanse wetgever in hoge mate gebonden is met betrekking tot de wijziging van de interne staatkundige verhoudingen.

2. **anderzijds** blijkt dat bij het beëindigen van het regime van het Statuut velerlei voorzieningen noodzakelijk zullen zijn en dat met name de huidige staatkundige struktuur van de Nederlandse Antillen op losse schroeven komt te staan. Het is daarom aan te bevelen om het decentralisatie-element, zowel als de — bij de beëindiging van het Statuut — noodzakelijke voorzieningen **gelijktijdig** in constitutionele regelingen voor de onafhankelijke Antilliaanse Natie gestalte te geven. Gezien de 2 bovengenoemde aspekten, die van wezenlijk belang zijn bij beëindiging van het Statuut, moeten we opmerken dat het van fundamenteel belang is dat de voorbereidingen getroffen dienen te worden, zodat bij de beëindiging van de koninkrijksbanden er gelijktijdig een nieuwe konstitutie in werking moet treden. Dit voorkomt nl. dat er op dat ogenblik bepaalde waarborgen voor de eilandgebieden wegvallen waardoor desintegratie van de Antillen in de hand wordt gewerkt.

Met de wil elkander bij te staan.

Decentralisatie binnen de huidige struktuur.

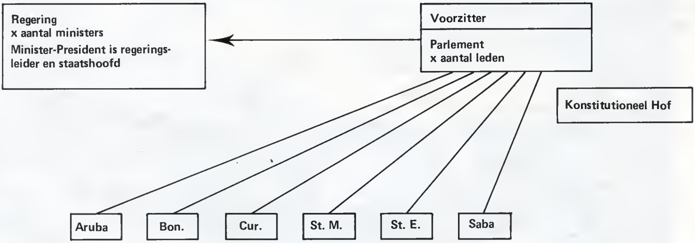
Het hierboven gestelde is des te meer van belang als wij konstateren dat iedere decentralisatiepoging binnen de huidige struktuur niets anders is dan **lapwerk.**

De huidige struktuur wordt immers voor een belangrijk deel bepaald door koninkrijksregelingen, in het bijzonder van het Statuut. Een serieuze poging tot decentralisatie is alleen dan mogelijk wanneer het Statuut verbroken wordt. Het verdient daarom aanbeveling een orgaan in het leven te roepen waarin ter zake kundigen een uitgebreide studie maken over een totale herstrukturering van onze staatkundige struktuur. Het is noodzakelijk dat de grondwet waarin de fundamentele rechten en vrijheden alsmede de bevoegdheidsafbakening tussen de centrale organen en de organen van de eilandgebieden neergelegd zijn, door de eilanden gezamenlijk gekonstitueerd wordt.

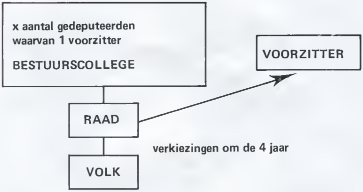
BIJLAGE

Visie van de onderwijsvakbonden op staatkundige struktuur na de onafhankelijkheid

I.

II.

III. AFBAKENING BEVOEGDHEDEN CENTRAAL ORGAAN EN EILANDELIJK ORGAAN.

Toelichting

1. **Antillen één natie, zes autonome eilanden met een eigen konstitutie**

In dit model wordt de Centrale Regering gevormd door een x aantal ministers, die benoemd worden door en verantwoording verschuldigd zijn aan het Parlement.
De Eerste Minister (premier) die door de ministers uit hun midden wordt gekozen, is dan zowel regeringsleider als staatshoofd. De portefeuilles worden door de ministers onderling verdeeld.

Het Centrale Parlement bestaat uit een x aantal direkt door het volk gekozen leden. Het aantal zetels per eiland kan bepaald worden op basis van:
a. pariteit, d.w.z. gelijk aantal leden per eiland;
b. evenredige vertegenwoordiging, waarvan het aantal zetels per eiland afhankelijk is van het inwonertal van het betrokken eiland;
c. kombinatie van a en b, t.w.:
   1. 2-kamerstelsel, waarvan één op basis van evenredige vertegenwoordiging en de andere op basis van pariteit, om het domineren van het ene eiland over het andere te voorkomen;
   2. één kamer met een tussenvorm van pariteit en evenredige vertegenwoordiging, d.w.z. dat er wel rekening gehouden wordt met het aantal inwoners per eiland, maar dat de evenredige vertegenwoordiging niet helemaal doorgevoerd wordt, om te voorkomen dat een bepaald eiland helemaal niet of zeer zwak in het parlement vertegenwoordigd wordt.

Van punt c zou men legio alternatieven kunnen uitwerken, waarbij als principe geldt een zekere vertegenwoordiging op basis van het aantal inwoners, met klausules ter bescherming van de verschillende eilanden.

2. **Eilandelijke struktuur**

Het B.C. bestaande uit x aantal gedeputeerden wordt benoemd door en is verantwoording verschuldigd aan de eilandsraad. De gedeputeerden kiezen uit hun midden de hoofdgedeputeerde, die tevens hoogste gezagsdrager is. Tevens benoemt de eilandsraad haar voorzitter. De eilandsraad wordt via direkte verkiezingen door het volk gekozen.

3. **Afbakening bevoegdheden tussen centrale en eilandelijke organen**

Er dient **in gezamenlijk overleg tussen alle eilanden** een gemeenschappelijke regeling te worden vastgesteld waarin uitdrukkelijk de bevoegdheden en de bevoegdheidsverdeling wordt neergelegd.
Er dient een onafhankelijk constitutioneel hof ingesteld te worden dat de competentie krijgt te waken tegen bevoegdheidsoverschrijding van zowel centrale als eilandelijke organen. Deze gemeenschappelijke regeling (constitutie) zal niet veranderd kunnen worden dan in gemeenschappelijk overleg tussen de eilanden. De verhouding eilanden — centrale regering is er dan niet een van onderschikking, maar van nevenschikking.

Ieder baas op z'n eigen bootje, maar wel samen varen.

